

Bezpečnost při práci na střeších

Práce na střeších může být nebezpečná. Je nezbytné dodržovat přísné bezpečnostní normy, a to bez ohledu na dobu trvání této práce. Tento informační list poskytuje základní informace o bezpečnosti při práci na střeších, avšak nemůže sloužit jako podrobný návod. Před zahájením prací nebo v případech, kdy je

Prevence při práci na střeších

Je příslušnou prací vůbec nutné provádět?

Nejlepším způsobem, jak zabránit pádu ze střechy nebo propadnutí střechou, je v první řadě vůbec na střechu nevystupovat. Je-li práce na střeše nezbytná, lze ji provést, aniž by se přímo na střechu vstupovalo? Je možné alespoň zkrátit dobu pobytu na střeše? Může například existovat alternativa částečného smontování střešních dílů na zemi, čímž se minimalizuje doba strávená při práci ve výškách.

Před zahájením vlastní práce

Ve všech případech práce na střeších je třeba provést hodnocení rizik ještě **před** zahájením vlastní práce. Je nutné dát k dispozici potřebné vybavení, aplikovat preventivní opatření a odpovídající systém práce. Dělníci musí být jasné instruuováni a vyškoleni. Každá práce na střeších včetně krátkodobé (která se počítá spíše na minuty než na hodiny) musí být pečlivě naplánovaná, aby se minimalizovalo riziko, jemuž jsou dělníci vystaveni.

Prevence pádů

V případech, kdy v průběhu práce na střeše, přístupu na pracoviště a odchodu z něj existuje riziko pádu, je nutné přijmout vhodná preventivní opatření. Kolektivní opatření na ochranu proti riziku pádů je třeba přijmout na základě výsledků hodnocení rizik. Kolektivní opatření mají přednost před osobními ochrannými prostředky. Veškerá zařízení, která mají zamezit pádu (například zábrany na okrajích ploch ve výškách), musí být dostatečně dimenzována, aby se jejich prostřednictvím pádům předešlo, nebo aby byly padající osoby zadrženy. Zároveň je nutné zabránit poranění pracovníků.

Opatření k prevenci pádů je nutné prakticky aplikovat ještě předtím, než práce ve výšce skutečně začne. Opatření musí být dodržována až do definitivního ukončení prací. Při práci na střeších je nutné brát v úvahu podmínky počasí. Ledovka, vlhko nebo větrno může významně zvýšit riziko pádu osob i předmětů.

Padající předměty

Padající předměty mohou zabít. Ze střechy dolů se nesmí nic shazovat. Je nutné dodržovat tyto zásady:

- používat uzavřené shozy nebo předměty a materiál spouštět, aby nebyly volně shazovány na zem,
- nenechat nahromadit materiál, který by mohl spadnout,

- zabránit přístupu do nebezpečných prostorů pod místem práce na střeše nebo poblíž něj,
- používat sítě zabraňující pádu předmětů, kryté podchody a podobná zařízení pro prevenci zranění způsobených padajícími předměty,
- dle možností zabránit vynášení velkých a těžkých předmětů na střechy,
- zajistit řádné uložení předmětů, zejména ve větrném počasí.

Školení

K tomu, aby práce na střeších probíhala bezpečně, musí dělníci disponovat odpovídajícími znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi. Dělníci musí být školeni k tomu, aby byli schopni rozpoznat rizika a pochopit příslušné pracovní postupy. Musí mít schopnosti správně vykonávat zadanou práci a provádět potřebné úkony, k nimž patří například montáž zábran na okrajích vyvýšených míst, provoz mobilních plošin nebo instalace a používání bezpečnostních postrojů.

Typy střech

Ploché střechy

Práce na ploché střeše je spojena s vysokým rizikem. Osoby mohou spadnout nebo propadnout

- z okraje dokončené střechy,
- z okraje střechy, na níž se pracuje, a dále otvory, mezerami,
- nepochozími střešními okny nebo světlíky.

Při práci na plochých střeších, kdy existuje nebezpečí pádu, je nutné aplikovat preventivní opatření. Tato opatření se zaměřují na okraje střechy, otvory, přístupová místa a nepochozí části střechy (okna, světlíky).

Sedlové střechy

Ze sedlové střechy mohou osoby spadnout nebo propadnout

- z okapové hrany,
- po ztrátě rovnováhy na šikmé ploše střechy vedoucí ke sklouznutí přes okapovou hranu,
- skrz samotnou plochu střechy dovnitř,
- ze štítové hrany.

Zábrany na okrajích musí být dostatečně únosné, aby udržely osobu, která na ně při pádu narazí. Čím je spád střechy delší a prudší, tím pevnější musí být zábrany na okrajích. Jako alternativu k práci přímo na střeše je nutné vždy zvážit použití mechanicky poháněných přístupových plošin. Tyto plošiny mohou být obzvláště užitečné pro krátkodobé práce a při demolicích, kdy se ve střeších vytvářejí otvory.

Vždy je třeba zajistit bezpečný přístup, výstup a samotné pracoviště. Střešní krytina z břidlice i z jiných materiálů neposkytuje bezpečný podklad pro chůzi, a proto může být nezbytné použít žebříky nebo podobné zařízení.

Nepochozí střechy

Nepochozím materiálem se rozumí takový, který není schopen bezpečně přenést hmotnost osob a nákladu, které tyto osoby

mohou případně přenášet. Mnoho střešních konstrukcí je projektováno jako nepochůzná nebo mohou po určité době schopnost udržet osoby ztratit. Azbest, cement, skelné vlákno a plasty se obvykle stárnutím stávají křehčími. Plechy mohou zrezavět. Plechy na špatně opravených střeších mohou být uvolněné. Nepochůzná části střešů (například střešní okna nebo světlíky) nemusí být na první pohled dobře viditelné. Nepevnost těchto částí může být jen dočasná, zejména během výstavby.

Nepochůzná střecha není bezpečným pracovištěm. Na takovou střechu by neměli pracovníci vstupovat bez odpovídajícího preventivního zabezpečení.

Průmyslová zastřešení

Práce na střeších průmyslových objektů, které mají široký rozpon, přináší riziko pádu

- přes okraj střechy,
- do otvorů v jen částečně dokončeném zastřešení,
- propadnutím výplňovými panely,
- z čelní hrany během montáže střechy, kdy se nelze vyhnout nezajištěným otvorům,
- z rámové konstrukce střechy, například při kladení výplňových dílců,
- propadnutím přes nepochůzná nebo jen dočasně zajištěná světlíky nebo kryty.

Dobrým plánováním lze významně snížit rizika, která se pojí s prací na průmyslovém zastřešení. Klíčové body pro toto plánování jsou následující:

- Omezit nutnost pohybu pracovníků po střeše
 - plnohodnotným využíváním nakládacích ramp,
 - optimalizací přísunu výplňových dílců tak, aby dílce správné velikosti byly dodávány na správné místo ve správnou dobu,
 - zajištěním přístupových míst, která jsou pohodlná z hlediska polohy při práci.
- Minimalizovat riziko pádů zajištěním bezpečnosti na pracovišti, což musí mít přednost před spoléháním se na vybavení pro zachycení padajících osob.

Práce na již dokončených střeších

Tento typ práce zahrnuje prohlídky, údržbu a čištění, jakož i renovace, odkrývání a rozebírání střešů. Prohlídky a čištění provádí mnohdy nevyškolené osoby – čističi, domovníci nebo osoby zajišťující správu nemovitostí. Tato práce by neměla být vykonávána bez odpovídajícího hodnocení rizik, řádného plánování, aplikace preventivních opatření a dohledu.

Plánování práce na starých střeších

Práce na starých střeších vyžaduje pečlivé plánování. Je nutné provést následující kroky:

- určit nepevné části střechy,
- stanovit preventivní opatření,
- zajistit kontakt s klientem (podle potřeby),
- v některých případech provést prohlídku konstrukce střechy a ve všech případech
- provést hodnocení rizik.

Při plánování opravy, renovace nebo rozebrání střechy je nutné vzít v úvahu, jakým způsobem budou materiály ze střechy odebírány

a jak budou uskladněny. Během rozebírání střechy je nutné aplikovat preventivní opatření na ochranu dělníků. Při demolicích nebo demontážích střešů a střešních materiálů je zcela nevyhnutelné zajistit bezpečný systém práce.

Konzultace

Důležitým požadavkem je zajistit konzultace s pracovníky. S využitím jejich znalostí je možné určit konkrétní nebezpečí a zavést odpovídající řešení. Se zaměstnanci je nutné konzultovat opatření na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dále se musí konzultovat zavádění nových technologií a produktů. Konzultace zvyšují motivaci dělníků dodržovat a zlepšovat postupy na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Právní předpisy

K nejdůležitějším směrnici EU týkající se práce na střeších patří:

- Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci,
- Směrnice Rady 92/57/EHS ze dne 24. června 1992 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na dočasných nebo mobilních staveništích,
- Směrnice 2001/45/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 27. června 2001, kterou se mění směrnice Rady 89/655/EHS o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci.

Evropské směrnice stanovují minimální normy pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a jsou převáděny do právních předpisů všech členských států EU. Právní předpisy na národní úrovni mohou vyžadovat plnění přísnějších norem, a proto se doporučuje konkrétní případy konzultovat s příslušnými kompetentními úřady.

Courtesy of OPPBTP, France

Další informace

Tento informační list byl připraven pro účely Evropského týdne pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci 2004. Další informační listy z této řady, jakož i jiné zdroje informací vztahujících se ke stavebnictví, jsou k dispozici na internetové adrese <http://ew2004.osha.eu.int>. Informační zdroje na této adrese jsou průběžně aktualizovány a rozšiřovány. Informace o právních předpisech EU týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví se nacházejí na internetové adrese <http://europe.osha.eu.int/legislation/>.

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

information@osha.eu.int